

МІНІСТЕРСТВО ЕНЕРГЕТИКИ УКРАЇНИ
(Міненерго)

вул. Хрещатик, 30, м. Київ, 01601, тел.: (044) 531-36-93; 206-38-45
E-mail: kanc@mev.gov.ua, сайт: <http://mre.kmu.gov.ua>, ідентифікаційний код 37552996

На № _____

Державна регуляторна
служба України

***Про розгляд проекту наказу Міненерго
«Про затвердження Інструкції з визначення
виходу летких речовин вугільного пласта
та нижніх меж вибуховості вугільного пилу»***

Міністерство енергетики України надсилає на розгляд та погодження проект наказу Міненерго «Про затвердження Інструкції з визначення виходу летких речовин вугільного пласта та нижніх меж вибуховості вугільного пилу».

- Додатки: 1. Проект наказу на 17 арк.
2. Аналіз регуляторного впливу на 9 арк.
3. Копія повідомлення про оприлюднення на 1 арк.
4. Копія наказу на 4 арк.

Міністр

Герман ГАЛУЩЕНКО

3946638.066) 742.93.66
Міністерство енергетики України
№26/1.1-25.1-14707 від 05.10.2022
КЕП: Галущенко Г. В. 05.10.2022 14:44
3ED5083160DVC59B040000007CDD0600E0AE7A00
Сертифікат дійсний з 29.04.2022 10:07 до 29.04.2023 10:07

АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ
проекту наказу Міністерства енергетики «Про затвердження
Інструкції з визначення виходу летких речовин вугільного пласта та
нижніх меж вибуховості вугільного пилу»

I. Визначення проблеми

На даний час для суб'єктів господарювання незалежно від форм власності та працівників, діяльність яких пов'язана з проектуванням, будівництвом та експлуатацією вугільних шахт, небезпечних за вибухами вугільного пилу, а також на всіх суб'єктів господарювання незалежно від форм власності, пов'язаних з розробленням і виготовленням обладнання та матеріалів для пиловихохозахисту таких шахт чинною є Інструкція із запобігання та локалізації вибухів вугільного пилу, затверджена наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 11.10.2013 № 724, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 30.10.2013 за № 1834/24366 (далі – Інструкція).

Чинною Інструкцією не врегульовано порядок проведення лабораторних досліджень, детальне обчислення результатів випробувань, що дозволяє визначати показники виходу летких речовин, нижні межі вибуховості вугільного пилу та безпеку пласта вугілля за вибухами пилу.

Враховуючи тенденцію, існуючу на сьогодні в Україні, спрямовану на уніфікацію, запровадження ризик-орієнтованого підходу у сфері безпеки праці та оновлення застарілої нормативної бази, проектом наказу Міністерства енергетики України «Про затвердження Інструкції з визначення виходу летких речовин вугільного пласта та нижніх меж вибуховості вугільного пилу» (далі – проект наказу) суб'єктам господарювання вугільно-промислового комплексу запропоновано більш ефективно визначати заходи щодо попередження та локалізації вибухів вугільного пилу задля зниження ризиків виникнення надзвичайних ситуацій техногенного характеру (вибух вугільного пилу) шляхом встановлення єдиного порядку проведення лабораторних досліджень, детального обчислення результатів випробувань, який дозволить визначати показники виходу летких речовин (бурого, кам'яного вугілля, антрацитів, горючих сланців, лігнітів) нижніх меж вибуховості вугільного пилу та методику коригування норм осланцювання.

Слід зазначити, що в разі прийняття положень проекту наказу буде забезпечено оновлення нормативно-правової бази, спрямованої на вдосконалення системи заходів щодо безпечної діяльності під час проведення гірничих робіт, що відповідає вимогами Правил безпеки у вугільних шахтах, затверджених наказом Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду від 22 березня 2010 року № 62, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 17 квітня 2010 року за № 398/17693.

Основні групи (підгрупи), на які проблема справляє вплив:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни		-
Держава	+	
Суб'єкти господарювання	+	
у тому числі суб'єкти малого підприємництва	+	

За допомогою діючих регуляторних актів питання не може бути вирішено, оскільки на сьогодні не існує альтернативного регуляторного нормативно-правового акта для вирішення порушеного питання.

II. Цілі державного регулювання

Основною ціллю прийняття проєкту наказу є забезпечення суб'єктів господарювання вугільно-промислового комплексу нормативним документом, що регулює порядок визначення показників виходу летких речовин, нижніх меж вибуховості вугільного пилу, методик коригування норм осланцювання, що в свою чергу, дозволить забезпечувати газовий, пиловий або пилогазовий режим, аерогазовий контроль на гірничих підприємствах та гірничих об'єктах де має місце виділення вибухових та отруйних газів і пилу відповідно до статті 26 Гірничого закону України.

Прийняття проєкту наказу – це доцільна, своєчасна дія, що не є втручанням у безпосереднє здійснення господарської діяльності суб'єктом, а направлена на посилення системи заходів щодо безпечної діяльності під час проведення гірничих робіт, а також зниження ризиків виникнення надзвичайних ситуацій техногенного характеру (вибух вугільного пилу, пилогазової суміші), а також реалізує курс країни спрямований на запровадження ризик-орієнтованого підходу у сфері безпеки праці.

III. Визначення та оцінки альтернативних способів досягнення цілей

1. Визначення альтернативних способів

Як альтернативу до запропонованого регулювання можна розглянути збереження чинного регулювання зазначених питань, визначених Інструкцією.

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1. Збереження поточної	Збереження ситуації, за якої: залишається не врегульованим питання щодо єдиного порядку відбору та обробки проб, безпосередньо методу визначення летких, обладнання для випробування, обрахунку

ситуації	емпіричних даних, визначення норм осланцювання, документального супроводу зазначених процесів. не відбувається реалізація курсу країни, спрямованого на запровадження ризик-орієнтованого підходу у сфері безпеки праці.
Альтернатива 2. Прийняття проєкту нормативно-правового акту	Прийняття проєкту наказу надає можливість суб'єктам господарювання вугільно-промислового комплексу посилити систему заходів щодо безпечної діяльності під час проведення гірничих робіт шляхом зниження ризиків виникнення надзвичайних ситуацій техногенного характеру (вибух вугільного пилу, пилогазової суміші) - застосовувати єдиний порядок проведення лабораторних досліджень, обчислення результатів випробувань, визначення показників виходу летких речовин, нижніх меж вибуховості вугільного пилу, небезпеку пласта вугілля за вибухами пилу, норм осланцювання.

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1 Збереження поточної ситуації	Вигоди не передбачаються.	При збереженні правового регулювання, яке існує на сьогодні, питання зниження ризиків виникнення вибухів вугільного пилу та пилогазової суміші не вирішується.
Альтернатива 2. Прийняття проєкту нормативно-правового акту	Прийняття проєкту наказу дозволить уніфікувати вимоги щодо визначення летких речовин для лігнітів, бурого і кам'яного вугілля, антрацитів, горючих сланців і нижніх меж вибуховості вугільного пилу та норм осланцювання, що в свою чергу дозволить використовувати ризик-орієнтований (прогнозний) підхід та ефективно	Додаткових витрат не потребує.

	визначати заходи щодо попередження та локалізації вибухів вугільного пилу.	
--	--	--

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян

Дія регуляторного акту на сферу інтересів громадян не поширюється.

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	64	1	3	0	68
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	94,1	1,5	4,4	0	100

Дія проекту наказу поширюється на всіх суб'єктів господарювання незалежно від форм власності, діяльність яких пов'язана з проектуванням, будівництвом та експлуатацією вугільних шахт, небезпечних за вибухами вугільного пилу (68 суб'єктів господарювання – гірничих підприємств визначених Тимчасовою Дислокацією підрозділів ДВГРС у вугільній промисловості України, які обслуговують гірничі підприємства, затвердженою Міністром енергетики України від 06.06.2022 року та погодженою Держпраці).

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1 Збереження поточної ситуації	Вигоди не передбачаються.	Планові витрати суб'єктів господарювання на промислову безпеку (пиловибухозахист) не призведуть до покращення системи заходів щодо безпечної діяльності під час проведення гірничих робіт та на гірничих об'єктах, де має місце виділення вибухових та отруйних газів і пилу. Немає альтернативи вибору.

Альтернатива 2. Прийняття проекту нормативно-правового акту	Високі. Покращується ситуація із забезпечення виконання вимог з безпеки праці – пиловибухозахист; Очікується зниження ризиків (людські жертви, матеріальні збитки, втрати виробничого потенціалу) у разі виникнення надзвичайних ситуацій техногенного характеру (вибух вугільного пилу).	Додаткових витрат не потребує.
Сумарні витрати за альтернативами	Сума витрат	
Альтернатива 1. Збереження поточної ситуації	Негативні наслідки суб'єктів господарювання: за даними Державної гірничорятувальної служби України у 2014-2021 роках на вугільних підприємствах: 15 вибухів вугільного пилу або пилогазової суміші; 2 вибухи на рік в середньому; 12 працівників загинуло; 14 працівників травмовано; 200 млн. грн - орієнтовний матеріальний збиток. Негативні наслідки для держави: зростання фінансового навантаження на Фонд соціального страхування України (компенсаційні, лікарняні виплати); зменшення податкових надходжень від суб'єктів господарювання вугільної галузі.	
Альтернатива 2. Прийняття проекту нормативно-правового акту	Зменшення кількості або відсутність вибухів вугільного пилу та пилогазової суміші на вугільних шахтах; Визначення чітких критеріїв для застосування пиловибухозахисту на вугільних шахтах; Інтеграція принципів ризикоорієнтовного підходу у діючу систему безпеки праці вугільних шахт	

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотири-бальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
Альтернатива 1. Збереження поточної ситуації	2	Низький бал. Свідчить про неможливість досягнення цілей державного регулювання. Проблема продовжуватиме існувати.
Альтернатива 2. Прийняття проєкту нормативно-правового акту	4	Високий бал. Проблема більше не існуватиме (зазначений спосіб повністю відповідає вимогам законодавства та сучасності, є найбільш доцільним і ефективним). Рішення реалізує курс країни спрямований на уніфікацію документації, запровадження ризик-орієнтованого підходу у сфері безпеки праці та оновлення застарілої нормативної бази.

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
Альтернатива 1. Збереження поточної ситуації	Цілі не досягнуто. У разі залишення існуючої ситуації без змін вигоди для держави та суб'єктів господарювання відсутні.	Ймовірність виникнення ризику вибуху залишається на рівні 2 вибухи в рік з деструктивними наслідками.	У разі залишення існуючої ситуації без змін проблема продовжуватиме існувати, що не забезпечить досягнення поставленої мети.
Альтернатива 2. Прийняття проєкту нормативно-правового акту	Цілі досягнуто повною мірою. Прийняття проєкту наказу дасть можливість покращити рівень	Ймовірність виникнення ризику вибуху мінімізована; вибухи відсутні; безперебійна виробнича діяльність	Цілі прийняття регуляторного акта будуть досягнуті повною мірою. Зазначений

	<p>пиловихохозахисту гірничих підприємств. Знизити кількісні ризики (людські жертви, матеріальні збитки, втрати виробничого потенціалу) у разі виникнення надзвичайних ситуацій техногенного характеру (вибух вугільного пилу, пилогазової суміші).</p>	<p>гірничих підприємств; посилення енергетичної незалежності.</p>	<p>спосіб державного регулювання повністю відповідає вимогам законодавствам та сучасності, є найбільш доцільним і ефективним.</p>
--	---	---	---

Рейтинг	Аргументи щодо переваги обраної альтернативи/причини відмови від альтернативи	Оцінка ризику зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта
<p>Альтернатива 1. Збереження поточної ситуації</p>	<p>Існування проблеми</p>	<p>Ризиків не очікується.</p>
<p>Альтернатива 2. Прийняття проекту нормативно-правового акту</p>	<p>Вирішення проблеми.</p>	<p>Ризиків не очікується. Проект наказу є підзаконним актом.</p>

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

1. Механізм дії регуляторного акта

Для розв'язання визначеної проблеми передбачається встановлення єдиного порядку проведення лабораторних досліджень, детального обчислення результатів випробувань, який дозволить визначати показники виходу летких речовин (бурого, кам'яного вугілля, антрацитів, горючих сланців, лігнітів), нижніх меж вибуховості вугільного пилу та методику коригування норм осланцювання, дотримання норм регуляторного акту призведе до зниження аварійності внаслідок вибуху вугільного пилу або пилогазової суміші на гірничих підприємствах, що в свою чергу дозволить дотримуватися норм видобутку вугілля та забезпечувати енергетичну незалежність держави.

2. Організаційні заходи для впровадження регулювання

Для впровадження регуляторного акта Міненерго має погодити проєкт наказу із заінтересованими центральними органами виконавчої влади та подати акт на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України

Також, необхідно забезпечити інформування громадськості про вимоги регуляторного акта шляхом його оприлюднення в мережі Інтернет – на офіційному вебсайті Міненерго.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Витрати на виконання вимог регуляторного акта для органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування непередбачені.

Тест малого підприємництва (М-Тест) не проводився, оскільки питома вага суб'єктів малого підприємництва (малих та мікропідприємств разом) у загальній кількості суб'єктів господарювання, на яких поширюється регулювання, не перевищує 10 %.

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Строк дії нормативно-правового акта не обмежений у часі, що дасть змогу повністю вирішити проблемні питання.

Акт набуває чинності відповідно до законодавства – з дня його опублікування.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Прогнозними значеннями показників результативності регуляторного акта є:

1. Надходжень до державного та місцевих бюджетів і державних цільових фондів, пов'язаних із дією акта – не передбачається.

2. Дія проекту акта поширюється на всіх суб'єктів господарювання незалежно від форм власності, діяльність яких пов'язана з проектуванням, будівництвом та експлуатацією вугільних шахт, небезпечних за вибухами вугільного пилу (68 суб'єктів господарювання), з них: велике та середнє підприємництва – 64, малі - 4.

3. Розмір коштів і час, які витратять суб'єкти (об'єкти) господарювання на виконання вимог регуляторного акта, не зміниться.

4. Рівень поінформованості суб'єктів господарювання з основних положень регуляторного акта високий, оскільки повідомлення про оприлюднення проекту регуляторного акта та аналіз регуляторного впливу регуляторного акта розміщено на офіційному вебсайті Міненерго.

5. Реалізація проекту не потребує додаткових витрат з державного бюджету.

IX. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Базове відстеження результативності регуляторного акта буде здійснено через один рік після набрання чинності регуляторним актом шляхом статистичного аналізу показників.

Повторне відстеження буде здійснено через два роки після набрання чинності регуляторним актом, у результаті якого відбудеться порівняння показників базового та повторного відстеження. У разі виявлення нерегульованих та проблемних питань шляхом аналізу якісних показників дії цього акта, такі питання буде врегульовано шляхом внесення відповідних змін.

Періодичне відстеження здійснюватиметься раз на три роки, починаючи з дня виконання заходів із повторного відстеження.

Установлені кількісні та якісні значення показників результативності акта порівнюватимуться зі значеннями аналогічних показників, що встановлені під час повторного відстеження. Метод проведення відстеження результативності – статистичний. Вид даних, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності – статистичні дані. Економічна вигода у разі необхідності, обраховується для кожного суб'єкта господарювання в залежності від гірничо-геологічних умов, способів відпрацювання та технічного оснащення.

Міністр енергетики України
« ____ » _____ 2022 року

Герман ГАЛУЩЕНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства енергетики
України

№ _____

ІНСТРУКЦІЯ з визначення виходу летких речовин вугільного пласта та нижніх меж вибуховості вугільного пилу

І. Загальні положення

1. Ця Інструкція встановлює порядок визначення показників виходу летких речовин для лігнітів, бурого і кам'яного вугілля, антрацитів, горючих сланців та ін. (далі по тексту - вугільне паливо) та нижніх меж вибуховості вугільного пилу та методика коригування норм осланцювання.

2. У цій Інструкції терміни вживаються у такому значенні:

аналітична проба - представницька частина проби, яка отримана в результаті обробки лабораторної проби, подрібнена до 0 - 0,2 мм, і призначена для проведення аналізу;

аналітичний стан палива (верхній індекс *a*) – стан палива, що характеризується підготовкою проби, в яку включається розмел до крупності зерен менше 0,2 мм (або до крупності, що передбачена спеціальними методами аналізу), і доведенням вологості палива до рівноважного стану з вологістю лабораторного приміщення;

буре вугілля - вугілля нижчого ступеня вуглефікації, що утворюється з торфу в результаті діагенеза;

кам'яне вугілля - вугілля середнього ступеня вуглефікації, що утворюється з бурого вугілля в результаті метаморфізму;

лабораторна проба - представницька частина проби, яка отримана в результаті обробки об'єднаної проби до крупності 0 - 3 мм, та призначена для лабораторних випробувань і підготовки аналітичних проб;

наважка - точно зважена на аналітичних терезах для хімічної реакції або аналізу кількість речовини;

об'єднана проба - проба, яка складається з потрібної кількості точкових проб, що відібрані безпосередньо від партії палива та характеризують його середню якість;

сухий беззольний стан палива (верхній індекс *daf*) – умовний стан палива, що не містить загальної вологи та золи.

3. У цій Інструкції використовуються такі скорочення:

ВТБ – дільниця вентиляції та техніки безпеки;

ВТК - відділ технічного контролю шахти;

ДВГРС - Державна воєнізована гірничорятувальна служба у вугільній промисловості України;

UB
Міністерство енергетики України
№26/1.1-25.1-14707 від 05.10.2022
КЕІІ: Галушенко Г. В. 05.10.2022 14:44
3ED5083160DBC59B04000007CDD0600E0AE7A00
Сертифікат дійсний з 29.04.2022 10:07 до 29.04.2023 10:07

4. Визначення виходу летких речовин вугільного пласта та нижніх меж вибуховості вугільного пилу проводять з метою встановлення небезпеки пласта вугілля за вибухами пилу та розробки способів і засобів пило вибухозахисту.

5. Визначення виходу летких речовин є класичним методом аналізу вугілля. Майже у всіх існуючих класифікаціях вугілля вихід летких речовин є одним з основних показників.

6. Загальний принцип визначення виходу летких речовин встановлено для всіх видів твердого мінерального палива, а умови визначення різні для групи кам'яного вугілля (кам'яне вугілля, антрацит, горючі сланці, кам'яновугільні брикети, продукти збагачення) та коксів і для групи бурого вугілля (лігніти, буре вугілля, буровугільні брикети, продукти переробки). Для визначення виходу летких речовин в бурому вугіллі встановлено два альтернативних метода, що відрізняються способом, які знижують до мінімуму ймовірність викиду твердої речовини з тигля в процесі нагрівання: з попередніми брикетуванням наважки та нагрівом в двох печах.

II. Відбір проб вугілля

1. При розробці шахтопластів вугілля з виходом летких речовин менше 15 % (крім антрацитів), а також при розкритті нових шахтопластів повинні бути відібрані та направлені в лабораторію для випробувань на вибуховість їх пилу та встановлення нижніх меж і норм осланцювання.

2. Набір проб вугілля для випробування проводить працівник ВТК у присутності начальника дільниці ВТБ шахти або його заступника чи помічника та представника ДВГРС.

3. Проби набирають у діючому забої за допомогою відбивання смуги вугілля шириною 10 - 20 см від покрівлі до ґрунту по всій робочій потужності пласта на глибину 10 - 20 см.

4. На потужних пластах, які розробляються системою з розділенням на шари, проби набирають по всій потужності шару, що виймається. Коли проби набрати безпосередньо у забої неможливо, допускають набір їх з вагонеток. У цьому випадку набір проб здійснюють з декількох, але не менше трьох вагонеток. Для чого по черзі відбирають по 1 кг вугілля в наступних місцях вагонетки по поздовжній її осі: у середині першої половини вагонетки, у центрі і в середині другої половини.

5. Із набраної проби (первинної) відбирають та відкидають видиму породу. Пробу подрібнюють на металевому листі або дерев'яній полиці, яка оббита покрівельним залізом, до крупності зерен не більше 10 мм, потім її перемішують способом конуса і скорочують квартуванням до 1 кг. Після цього пробу розміщують в дві банки по 0,5 кг кожна. На банки з пробами наклеюють етикетки, (додаток 1). Інші екземпляри етикеток загортають в папір і кладуть в банки з пробами. Після заповнення вугільним пилом банки щільно закривають і для герметичності місце зрізу кришки обмотують ізоляційною стрічкою в три-чотири шари. Одну банку з пробою направляють в лабораторію для випробування пилу на вибуховість, а іншу - контрольну, зберігають на шахті до отримання результатів випробувань.

6. Про відбір проб складають акт (додаток 2) у двох примірниках, один з яких направляють разом з пробами, інший - залишають на шахті.

7. Проби, які направляють для випробування у лабораторію, супроводжуються листом за підписом начальника (директора) або головного інженера шахти. Лабораторія проводить випробування у термін не пізніше 15 днів з дня їх отримання, і результати випробувань висилає шахті (збагачувальній фабриці).

8. Нижні межі вибуховості пилу й норми осланцювання для шахт, що проєктуються визначають в лабораторії фахової (профільної) установи (далі – лабораторія). За згодою з

лабораторією, допускають тимчасово приймати параметри вибуховості, які встановлені для пилу аналогічних пластів, що розроблюються, прилеглими (що межують) шахтами.

III. Обробка проб

1. Первинна проба може важити від 1 до 3 кг, для аналізу, наважка не повинна перевищувати 0,5 - 2 г, тому пробу необхідно скоротити. Оброблення первинних проб складається з наступних операцій: подрібнення, перемішування і скорочення.

2. Первинну пробу попередньо подрібнюють. При цьому більші шматки подрібнюють вручну. Потім обробку об'єднаної проби з розміром куска до 150 мм проводять в дві стадії. Перша - подрібнення палива від вихідного розміру до 0 - 3 мм або 0 - 10 мм для приготування лабораторної проби. Друга - подрібнення від цього розміру до остаточного розміру 0 - 0,2 мм - аналітична проба для виконання наступних аналізів.

3. З лабораторних проб беруть наважки для визначення вмісту робочої або лабораторної вологи, після чого лабораторні проби обробляють до аналітичних.

4. Аналітична проба палива призначена для визначення фізичних і хімічних показників якості палива. Визначення вологи в аналітичній пробі необхідно для перерахунку показників на сухе і інші стани палива, а також для внесення поправок в результати визначення таких показників, як вихід легких речовин.

5. Існує два методи приготування аналітичних проб бурого і кам'яного вугілля: звичайний і прискорений. Розрізняються вони різними режимами підсушування проб. В обох випадках пробу вугілля масою близько 500 г висипають на металевий лист шаром не більше 10 мм.

При звичайному методі зважений металевий лист разом з пробою поміщають в попередньо розігріту до 50 ± 5 °С електричну сушильну шафу і підсушують до повітряно-сухого стану. Час сушіння бурого вугілля і горючих сланців 4 - 5 год, кам'яного вугілля - 3 год, антрациту 2 - 3 год. Під час сушіння через кожні 30 хвилин пробу перемішують.

За прискореним методом приготування аналітичної проби, лабораторну пробу підсушують при температурі 130 ± 5 °С протягом 15 хв.

6. Підсушену і охолоджену до кімнатної температури лабораторну пробу подрібнюють в один прийом в млині або розтирають у фарфоровій ступці до розміру не більше 200 мкм. Подрібнену пробу витримують на металевому листі при кімнатній температурі не менше 12 год, після чого ретельно перемішують, розрівнюють і набирають з різних місць аналітичну пробу масою не менше 100 - 125 г. Пробу поміщають в банку, підписують, щільно закривають кришкою і передають на аналіз.

IV. Визначення летких речовин

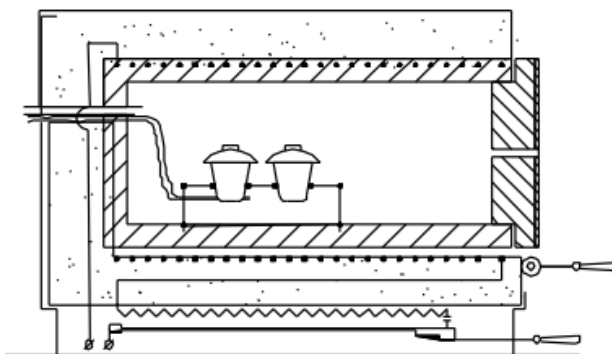
1. Суть методу.

Наважку проби нагрівають без доступу повітря при температурі 900 °С протягом 7 хв. Вихід летких речовин в процентах розраховують за втратою маси наважки за вирахуванням втрати маси, що обумовлена вологістю проби.

2. Апаратура для проведення лабораторних випробувань.

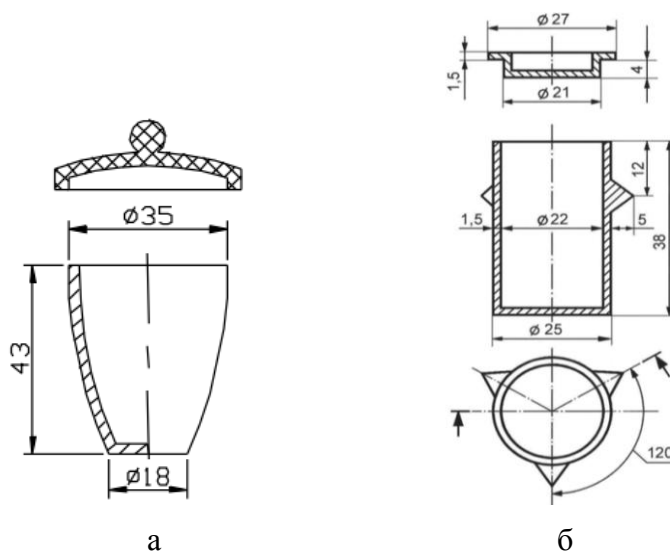
Муфельна піч з електророзігрівом і зоною постійної температури (900 ± 5) °С. Температуру 900 °С в печі підтримують якомога точніше. Допустиме відхилення ± 5 °С включає можливі похибки вимірювань температури і неоднорідність її розподілу. При

коливаннях температури в муфельній печі більш ніж на $\pm 10^{\circ}\text{C}$ відхилення значень виходу летких перевищують встановлені. Для забезпечення зазначених вимог в муфельній печі повинна бути зона зі стійкою температурою, яка контролюється термопарою.

Мальюнок 1 – Піч муфельна (загальний вид)

Теплова потужність муфельній печі повинна бути такою, щоб після внесення в піч холодної підставки з тиглями температура в печі, що дорівнює 900°C , відновлювалася не більше ніж за 4 хв. В іншому випадку випробування повторюють. Підставку з тиглями поміщають в зону постійної температури печі, і це положення використовують при проведенні всіх визначень.

Мальюнок 2 – Тигель з кришкою: а) фарфоровий; б) кварцовий

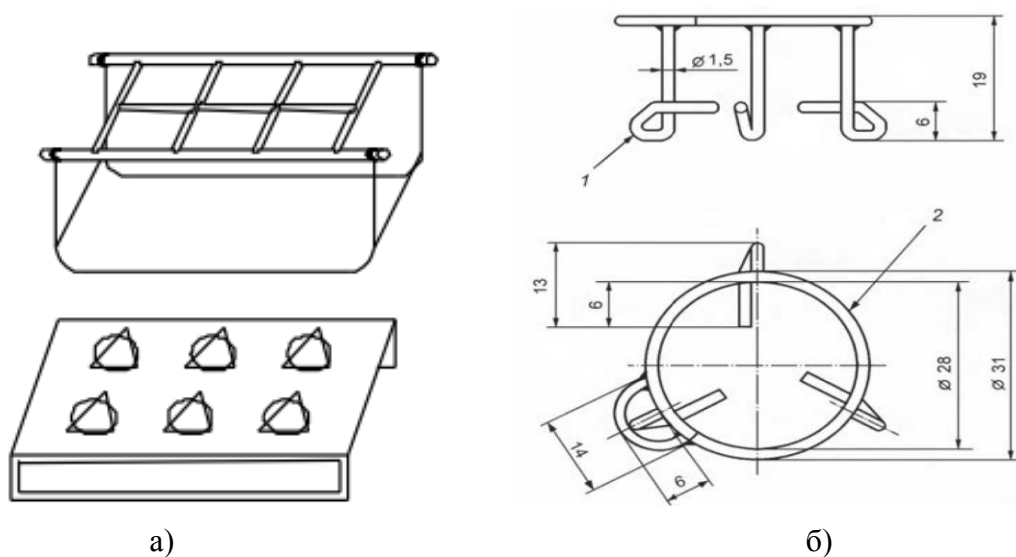
Для визначення виходу летких речовин застосовують порцелянові або кварцові тиглі конічної форми з кришками, що пришліфовані, та які допускають вільне видалення виходу летких речовин, але перешкоджають проникненню кисню. Маса тигля з кришкою повинна бути від 10 до 14 г. Кришка повинна щільно прилягати до тиглю, горизонтальний зазор між ними повинен бути не більше 0,5 мм. Підібрану кришку пришліфовують до тиглю, роблячи дотичні поверхні гладкими. Притирання кришок до порцелянових тиглів проводять механічно обертанням до утворення жолобка на внутрішній поверхні кришки. Для проведення аналізу важливо, щоб кришка щільно прилягала до тиглю, що необхідно перевіряти кожен раз перед початком проведення дослідів.

Тиглі з підбраною і притертою кришкою повинні бути однаково марковані, пропечені при температурі $(900 \pm 5)^\circ\text{C}$ до постійної маси і зберігають в ексикаторі з речовиною, що осушує.

Підставка, на якій тиглі поміщають в муфельну піч, дозволяє дотримуватись встановленої швидкості нагріву. Допускають застосовувати наступні підставки:

для одиничного визначення - кільце з термостійкого сталевго дроту з керамічним або азбестовим диском діаметром 25 мм і товщиною від 1,5 до 2 мм, що поміщено на внутрішні виступи опор;

для проведення одночасно декількох визначень (двох, чотирьох або шести) - каркас з термостійкого сталевго дроту з керамічними пластинами товщиною 2 мм, на які ставлять тиглі, або підставка з листової жароміцної сталі.

Малюнок 3 – Підставки для тиглів: а) для проведення одночасно декількох визначень; б) для одиничного визначення

Розміри комірок в підставках повинні бути такими, щоб відстань між дном тигля та подом печі становило близько 20 мм.

Додатково в умовах лабораторії для проведення випробувань використовують ваги з похибкою зважування не більше 0,1 мг, допускається застосовувати ваги з похибкою зважування не більше 0,2 мг, ексикатор - посудину, в якій підтримується певна вологість повітря (зазвичай близька до нуля), виготовлену з товстого скла або пластику, де осушується речовина, що досліджується, а також щипці тигельні довжиною 25-30 см, ложечку або шпатель для перемішування проб та взяття наважки.

3. Проведення випробування.

Розігріти муфельну піч до температури $900 \pm 5^\circ\text{C}$.

Зважити порожній тигель з кришкою.

Аналітичну пробу палива перемішати та взяти з двох-трьох місць на різній глибині наважку масою $1 \pm 0,1$ г.

Тигель з наважкою закрити кришкою та зважити.

Встановити зважені тиглі на підставку. Всі вільні місця на підставці заповнюють порожніми тиглями з кришками.

Вихід летких речовин визначають паралельно в двох наважках. Навішування однієї і тієї ж проби необхідно випробовувати на одній підставці.

Підставку з тиглями швидко поміщають в муфельну піч і зачиняють дверцята печі. Температура, що знизилася при установці тиглів в піч, знову повинна досягти $(900 \pm 5)^\circ\text{C}$ не більше ніж за 4 хв. В іншому випадку випробування повторюють.

Тиглі витримати в закритій печі точно 7 хв. (час відліку починають з моменту установки тиглів).

Підставку з тиглями за допомогою щипців вийняти з муфельної печі і охолодити на металевій або азбестовій пластині протягом 5 хв.

Не знімаючи кришок, перенести тиглі щипцями в ексікатор і охолодити до кімнатної температури.

Після охолодження тиглі зважити з точністю до 0,1 мг.

Якщо на зовнішній поверхні тигля або на його кришці утворився чорний наліт, то визначення повторяють.

4. Характеристика нелеткого залишку.

Нелеткий залишок, що утворився в тиглі після визначення виходу летких речовин (крім коксу), характеризують в залежності від зовнішнього вигляду і міцності:

порошкоподібний;

злипий - при легкому натиску пальцем розсипається у порошок;

слабоспечений - при легкому натиску пальцем розколюється на окремі шматочки;

спечений, не сплавлений - для розколювання на окремі шматочки необхідно докласти зусилля;

сплавлений, не здутий - плоский коржик з сріблястим металевим блиском поверхні;

сплавлений, здутий - здутий нелеткий залишок з сріблястим металевим блиском поверхні висотою менше 15 мм;

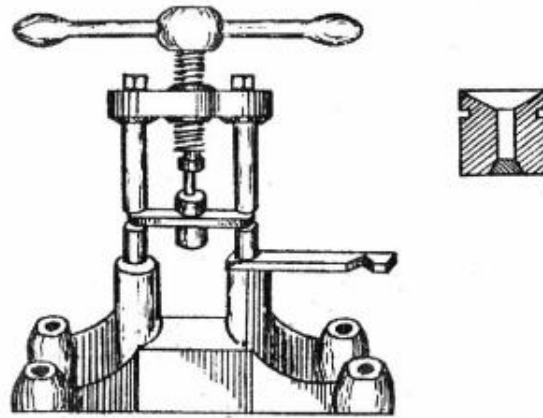
сплавлений, сильно здутий - здутий нелеткий залишок з сріблястим металевим блиском поверхні висотою більше 15 мм.

За умови випробування кам'яного вугілля з виходом летких речовин більше 20 % при порошкоподібному або злиплому нелеткому залишку - випробування повторюють з брикетованими наважками цього вугілля і вихід летких обчислюють за результатами другого випробування. Нелеткий залишок у цьому випадку характеризують по результату не брикетованої наважки.

5. Визначення виходу летких речовин з попереднім брикетуванням наважки.

При визначенні виходу летких речовин наважки бурого вугілля, а також кам'яного вугілля з виходом летких речовин більше 20 %, що дають порошкоподібний або злипий нелеткий залишок, попередньо брикетують на лабораторному пресі.

Малюнок 4 – Прес та матриця для виготовлення вугільних брикетів

Наважку масою $1 \pm 0,1$ г помістити у матрицю преса.

Поворотом рукоятки преса опускають пуансон до упору, натискаючи на вугілля.

Трохи послабити рукоятку преса і відкинути пластину.

Видавити з матриці за допомогою рукоятки отриманий брикет.

Брикет поміщають у попередньо зважений тигель, закривають кришкою і знову зважують. Далі визначення виходу летких речовин виконують, як для кам'яного вугілля.

6. Обробка результатів.

Середнє значення виходу летких речовин в аналітичній пробі обчислюють за формулою, %:

$$V_{cp}^a = \frac{V_1^a + V_2^a}{2} \quad (1)$$

Вихід летких речовин в перерахунку на горючу масу в % обчислюють за формулою:

$$V^{daf} = V_{cp}^a \frac{100}{100 - W^a - A^a} \quad (2)$$

де W^a , A^a - вологість і зольність аналітичної проби досліджуваного вугілля, %, відповідно.

Вихід летких речовин на робочу масу вугілля обчислюють за формулою, %:

$$V^r = V_{cp}^a \frac{100 - W^r}{100 - W^a} \quad (3)$$

де W^r - вміст води в робочій масі вугілля, %.

Вихід нелеткого залишку (коксу) з аналітичної проби вугілля обчислюють за формулою, %:

$$(NV)^a = 100 - V^r - W^r \quad (4)$$

Результати випробувань обчислюють з точністю до другого десяткового знака, а остаточний результат округлюють до першого десяткового знака.

Визначення виходу летких речовин в кожній пробі проводять паралельно по двох наважках. За остаточний результат приймають середнє арифметичне в межах допустимих розбіжностей.

Допустимі розбіжності між результатами двох паралельних визначень виходу летких речовин по одній аналітичній пробі не повинно перевищувати величин, зазначених у таблиці 1.

Таблиця 1 – Допустимі похибки при визначенні летких речовин

Вихід летких речовин, %	Допустимі розбіжності отриманих результатів	
	в одній лабораторії, %	у різних лабораторіях, %
До 10	0,3 абс.	0,5 абс.
Понад 10	3,0 від середнього результату	4,0 більшого результату

В іншому випадку проводять третє визначення. За остаточний результат приймають середнє арифметичне двох найбільш близьких визначень.

Дані визначення виходу летких речовин з аналітичної проби оформлюється згідно таблиці 1 додатку 3 до цієї Інструкції.

При аналізі вугілля визначення того чи іншого показника проводять, використовуючи повітряно-суху аналітичну пробу. Але іноді результати цих аналізів необхідно виразити на інші стани палива (робочий, сухий, сухий беззолний). Результати аналізу перераховують на інший стан з використанням відповідних формул, що наведені в таблиці 2 додатку 3 до цієї Інструкції.

V. Визначення нижньої межі вибуховості вугільного пилу

1. До небезпечних по вибухах пилу відносять пласти вугілля з виходом летких речовин 15 % і більше, а також пласти вугілля (крім антрацитів) з меншим вмістом летких речовин, вибуховість пилу яких встановлена лабораторними випробуваннями.

2. Нижні межі вибуховості пилу і норми осланцювання визначають в лабораторії: для вугілля шахтопластів, які розробляють, з виходом летких речовин менше 15% (крім антрацитів) - щорічно; для введених в експлуатацію шахтопластів - перед їх введенням; для вугілля шахтопластів, що експлуатують, з вмістом летких речовин 15% і більше - до Інструкції із запобігання та локалізації вибухів вугільного пилу, затвердженої наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 11 жовтня 2013 року № 724, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 30 жовтня 2013 року №1834/24366.

Випробуванню підлягають також вугілля всіх нововведених в експлуатацію шахтопластів.

Визначення показника виходу летючих (V^{daf}) на шахтопласта виконують в лабораторії фахової (профільної) утанови при зміні фактичних показників виходу летючих (V^{daf}) за даними ВТК більш, ніж на 10% протягом не менше 2 місяців від сталих фонових значень, але не рідше 1 разу на 3 роки.

3. Нижні межі вибуховості пилу і норми осланцювання шахтопластів вугілля з виходом летких речовин від 15 до 30% визначають і коригують відповідно до цієї Інструкції, а для нововведених в експлуатацію шахтопластів - за результатами лабораторних випробувань.

Повторне визначення нижніх меж вибуховості пилу і коригування норм осланцювання проводять один раз на рік.

4. Вугілля всіх шахтопластів з виходом летких речовин менше 15 % (крім антрацитів) один раз на рік підлягають обов'язковим випробуванням в лабораторії на вибуховість їх пилу з одночасним встановленням нижніх меж вибуховості.

5. На шахтах, що розробляють пласти, які небезпечні по пилу, повинні бути здійснені заходи щодо боротьби з вибухами вугільного пилу, що оснований на застосуванні інертного пилу (сланцевого пилу), води (гідропиловибухозахист) або води та інертного пилу (комбінованого пилозахисту).

Для забезпечення надійного пиловипухозахисту шахт кількість вугільного пилу, що відкладається в гірничих виробках, не повинно перевищувати нижню межу її вибуховості (максимально допустима кількість вугільного пилу в г/м^3 , яке не є небезпечним щодо вибуху), а при застосуванні осланцювання, крім того, зольність осланцюваного пилу не повинна бути нижче норми осланцювання, що встановлена для даного шахтопласту.

6. Контроль пиловипухобезпеки гірничих виробок здійснюють працівники ДВГРС у присутності представника шахти візуально не рідше одного разу на квартал за планом, що розроблюються разом із шахтою. У випадку, коли в результаті візуального огляду виробка визнана вибухонебезпечною відбирають проби пилу для лабораторного аналізу.

7. У виробках із гідропиловибухозахистом відбір проб вугільного пилу проводять для лабораторного визначення вмісту вологи, а в осланцюваних виробках – проб пилу для перевірки вмісту негорючих речовин.

8. На діючих вуглезбагачувальних підприємствах пилової режим вводиться наказом по підприємству на підставі контрольних випробувань вугільного пилу на вибуховість, проведених у лабораторії фахової (профільної) установи і даних шахт про газовиділення вугільних пластів. Результати випробувань вибуховості вугільного пилу направляються підприємству в 30-денний термін. Повторні випробування проводяться 1 раз на 3 роки, а при зміні сировинної бази проводиться позачергове випробування.

9. Визначення нижніх меж вибуховості пилу.

Нижні межі вибуховості пилу $\delta_{\text{відкл}}$ (г/м^3) шахтопластів вугілля з виходом летких речовин V^{daf} від 15 до 30 % визначають залежно від виходу останніх і змісту негорючих речовин A_{ϕ} за номограмою (додаток 4) або з використанням залежності:

$$\delta_{\text{відкл}} = 262,5 \cdot \exp(-0,07 \cdot V^{daf}) + 3,3 \cdot \exp(-0,06 \cdot V^{daf}) \cdot A_{\phi} \quad (5)$$

де V^{daf} - вихід летких речовин, %; A_{ϕ} - вміст негорючих речовин вугілля, %. Ці характеристики вугілля визначають за результатами лабораторних досліджень.

Якщо вміст негорючих речовин у пластовій пробі вугілля понад 30%, то при визначенні показників вибуховості пилу значення вмісту негорючих речовин приймають таким, що дорівнює 30%.

10. Коригування норм осланцювання.

На шахтах, які розробляють пласти вугілля з виходом летких речовин 15% і більше, при зміні виходу летких речовин V^{daf} або вмісту негорючих речовин A_{ϕ} понад 1% за даними ВТК шахти начальник дільниці ВТБ повинен проводити коригування нижніх меж вибуховості пилу й норм осланцювання.

Норми осланцювання для пластів вугілля з виходом летких речовин від 15 до 30 % коригують у такий спосіб. Спочатку коректують добавку інертного пилу за формулою

$$D_c = D_k - a(V_k^2 - V_\phi^2) + b(A_k - A_\phi) \quad (6)$$

де D_c – скоригована добавка, %; D_k , V_k^2 – добавка інертного пилу і вихід летких речовин, що встановлені по результатах лабораторних випробувань для даного шахтопласта, відповідно, %; A_k – вміст негорючих речовин у вугіллі для даного шахтопласта, визначене при лабораторних випробуваннях, V_ϕ^2 , A_ϕ – відповідно вихід летких і вміст негорючих речовин в останній пластовій пробі за даними ВТК шахти, %; a , b – коефіцієнти, що враховують вплив зміни виходу летких і вміст негорючих речовин на величину добавки.

Таблиця 2 - Значення коефіцієнтів a і b залежно від V_k^2

V_k^2	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
a	2,0	1,7	1,3	1,3	1,3	1,2	1,2	1,0	1,0	0,8	0,8	0,6	0,6	0,5	0,4	0,4
b	0,74	0,66	0,59	0,54	0,5	0,46	0,43	0,4	0,38	0,36	0,34	0,33	0,31	0,3	0,29	0,28

Скориговану норму осланцювання N_c визначають за формулою, %

$$N_c = \frac{A_\phi(100 - D_c)}{100} + D_c \quad (7)$$

Добавку інертного пилу визначають для вугілля з виходом летких речовин 15% і більше за номограмою (додаток 4).

Норму осланцювання для основних загальношахтних виробок (загальних для всіх пластів) приймають найбільшою з норм, що встановлені для пластів, які розробляють шахтою, для групових - найбільшою в даній групі пластів, що розробляють. Результати випробувань вугільного пилу на вибуховість в лабораторії оформляють згідно додатку 5 до цієї Інструкції.

Вміст негорючих речовин у пластовій пробі кам'яного вугілля при визначенні нижньої межі вибуховості відкладеного пилу і коригування норми осланцювання не повинен перевищувати вмісту негорючих речовин в товарному вугіллі даного шахтопласту, якщо ж вміст їх більше 30 % - приймають рівним 30 %. Для бурого вугілля з вмістом негорючих речовин понад 30% нижня межа вибуховості відкладеного пилу приймають рівним 48 г/м³.

Начальник Управління охорони праці,
промислової безпеки та цивільного захисту

Ігор ЯЩЕНКО

АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ
проекту наказу Міністерства енергетики «Про затвердження
Інструкції з визначення виходу летких речовин вугільного пласта та
нижніх меж вибуховості вугільного пилу»

I. Визначення проблеми

На даний час для суб'єктів господарювання незалежно від форм власності та працівників, діяльність яких пов'язана з проектуванням, будівництвом та експлуатацією вугільних шахт, небезпечних за вибухами вугільного пилу, а також на всіх суб'єктів господарювання незалежно від форм власності, пов'язаних з розробленням і виготовленням обладнання та матеріалів для пиловихохозахисту таких шахт чинною є Інструкція із запобігання та локалізації вибухів вугільного пилу, затверджена наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 11.10.2013 № 724, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 30.10.2013 за № 1834/24366 (далі – Інструкція).

Чинною Інструкцією не врегульовано порядок проведення лабораторних досліджень, детальне обчислення результатів випробувань, що дозволяє визначати показники виходу летких речовин, нижні межі вибуховості вугільного пилу та безпеку пласта вугілля за вибухами пилу.

Враховуючи тенденцію, існуючу на сьогодні в Україні, спрямовану на уніфікацію, запровадження ризик-орієнтованого підходу у сфері безпеки праці та оновлення застарілої нормативної бази, проектом наказу Міністерства енергетики України «Про затвердження Інструкції з визначення виходу летких речовин вугільного пласта та нижніх меж вибуховості вугільного пилу» (далі – проект наказу) суб'єктам господарювання вугільно-промислового комплексу запропоновано більш ефективно визначати заходи щодо попередження та локалізації вибухів вугільного пилу задля зниження ризиків виникнення надзвичайних ситуацій техногенного характеру (вибух вугільного пилу) шляхом встановлення єдиного порядку проведення лабораторних досліджень, детального обчислення результатів випробувань, який дозволить визначати показники виходу летких речовин (бурого, кам'яного вугілля, антрацитів, горючих сланців, лігнітів) нижніх меж вибуховості вугільного пилу та методику коригування норм осланцювання.

Слід зазначити, що в разі прийняття положень проекту наказу буде забезпечено оновлення нормативно-правової бази, спрямованої на вдосконалення системи заходів щодо безпечної діяльності під час проведення гірничих робіт, що відповідає вимогами Правил безпеки у вугільних шахтах, затверджених наказом Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду від 22 березня 2010 року № 62, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 17 квітня 2010 року за № 398/17693.

Основні групи (підгрупи), на які проблема справляє вплив:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни		-
Держава	+	
Суб'єкти господарювання	+	
у тому числі суб'єкти малого підприємництва	+	

За допомогою діючих регуляторних актів питання не може бути вирішено, оскільки на сьогодні не існує альтернативного регуляторного нормативно-правового акта для вирішення порушеного питання.

II. Цілі державного регулювання

Основною ціллю прийняття проєкту наказу є забезпечення суб'єктів господарювання вугільно-промислового комплексу нормативним документом, що регулює порядок визначення показників виходу летких речовин, нижніх меж вибуховості вугільного пилу, методик коригування норм осланцювання, що в свою чергу, дозволить забезпечувати газовий, пиловий або пилогазовий режим, аерогазовий контроль на гірничих підприємствах та гірничих об'єктах де має місце виділення вибухових та отруйних газів і пилу відповідно до статті 26 Гірничого закону України.

Прийняття проєкту наказу – це доцільна, своєчасна дія, що не є втручанням у безпосереднє здійснення господарської діяльності суб'єктом, а направлена на посилення системи заходів щодо безпечної діяльності під час проведення гірничих робіт, а також зниження ризиків виникнення надзвичайних ситуацій техногенного характеру (вибух вугільного пилу, пилогазової суміші), а також реалізує курс країни спрямований на запровадження ризик-орієнтованого підходу у сфері безпеки праці.

III. Визначення та оцінки альтернативних способів досягнення цілей

1. Визначення альтернативних способів

Як альтернативу до запропонованого регулювання можна розглянути збереження чинного регулювання зазначених питань, визначених Інструкцією.

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1. Збереження поточної	Збереження ситуації, за якої: залишається не врегульованим питання щодо єдиного порядку відбору та обробки проб, безпосередньо методу визначення летких, обладнання для випробування, обрахунку

ситуації	емпіричних даних, визначення норм осланцювання, документального супроводу зазначених процесів. не відбувається реалізація курсу країни, спрямованого на запровадження ризик-орієнтованого підходу у сфері безпеки праці.
Альтернатива 2. Прийняття проєкту нормативно-правового акту	Прийняття проєкту наказу надає можливість суб'єктам господарювання вугільно-промислового комплексу посилити систему заходів щодо безпечної діяльності під час проведення гірничих робіт шляхом зниження ризиків виникнення надзвичайних ситуацій техногенного характеру (вибух вугільного пилу, пилогазової суміші) - застосовувати єдиний порядок проведення лабораторних досліджень, обчислення результатів випробувань, визначення показників виходу летких речовин, нижніх меж вибуховості вугільного пилу, небезпеку пласта вугілля за вибухами пилу, норм осланцювання.

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1 Збереження поточної ситуації	Вигоди не передбачаються.	При збереженні правового регулювання, яке існує на сьогодні, питання зниження ризиків виникнення вибухів вугільного пилу та пилогазової суміші не вирішується.
Альтернатива 2. Прийняття проєкту нормативно-правового акту	Прийняття проєкту наказу дозволить уніфікувати вимоги щодо визначення летких речовин для лігнітів, бурого і кам'яного вугілля, антрацитів, горючих сланців і нижніх меж вибуховості вугільного пилу та норм осланцювання, що в свою чергу дозволить використовувати ризик-орієнтований (прогнозний) підхід та ефективно	Додаткових витрат не потребує.

	визначати заходи щодо попередження та локалізації вибухів вугільного пилу.	
--	--	--

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян

Дія регуляторного акту на сферу інтересів громадян не поширюється.

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	64	1	3	0	68
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	94,1	1,5	4,4	0	100

Дія проекту наказу поширюється на всіх суб'єктів господарювання незалежно від форм власності, діяльність яких пов'язана з проектуванням, будівництвом та експлуатацією вугільних шахт, небезпечних за вибухами вугільного пилу (68 суб'єктів господарювання – гірничих підприємств визначених Тимчасовою Дислокацією підрозділів ДВГРС у вугільній промисловості України, які обслуговують гірничі підприємства, затвердженою Міністром енергетики України від 06.06.2022 року та погодженою Держпраці).

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1 Збереження поточної ситуації	Вигоди не передбачаються.	Планові витрати суб'єктів господарювання на промислову безпеку (пиловибухозахист) не призведуть до покращення системи заходів щодо безпечної діяльності під час проведення гірничих робіт та на гірничих об'єктах, де має місце виділення вибухових та отруйних газів і пилу. Немає альтернативи вибору.

Альтернатива 2. Прийняття проєкту нормативно-правового акту	Високі. Покращується ситуація із забезпечення виконання вимог з безпеки праці – пиловибухозахист; Очікується зниження ризиків (людські жертви, матеріальні збитки, втрати виробничого потенціалу) у разі виникнення надзвичайних ситуацій техногенного характеру (вибух вугільного пилу).	Додаткових витрат не потребує.
Сумарні витрати за альтернативами	Сума витрат	
Альтернатива 1. Збереження поточної ситуації	Негативні наслідки суб'єктів господарювання: за даними Державної гірничорятувальної служби України у 2014-2021 роках на вугільних підприємствах: 15 вибухів вугільного пилу або пилогазової суміші; 2 вибухи на рік в середньому; 12 працівників загинуло; 14 працівників травмовано; 200 млн. грн - орієнтовний матеріальний збиток. Негативні наслідки для держави: зростання фінансового навантаження на Фонд соціального страхування України (компенсаційні, лікарняні виплати); зменшення податкових надходжень від суб'єктів господарювання вугільної галузі.	
Альтернатива 2. Прийняття проєкту нормативно-правового акту	Зменшення кількості або відсутність вибухів вугільного пилу та пилогазової суміші на вугільних шахтах; Визначення чітких критеріїв для застосування пиловибухозахисту на вугільних шахтах; Інтеграція принципів ризикоорієнтовного підходу у діючу систему безпеки праці вугільних шахт	

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотири-бальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
Альтернатива 1. Збереження поточної ситуації	2	Низький бал. Свідчить про неможливість досягнення цілей державного регулювання. Проблема продовжуватиме існувати.
Альтернатива 2. Прийняття проєкту нормативно-правового акту	4	Високий бал. Проблема більше не існуватиме (зазначений спосіб повністю відповідає вимогам законодавства та сучасності, є найбільш доцільним і ефективним). Рішення реалізує курс країни спрямований на уніфікацію документації, запровадження ризик-орієнтованого підходу у сфері безпеки праці та оновлення застарілої нормативної бази.

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
Альтернатива 1. Збереження поточної ситуації	Цілі не досягнуто. У разі залишення існуючої ситуації без змін вигоди для держави та суб'єктів господарювання відсутні.	Ймовірність виникнення ризику вибуху залишається на рівні 2 вибухи в рік з деструктивними наслідками.	У разі залишення існуючої ситуації без змін проблема продовжуватиме існувати, що не забезпечить досягнення поставленої мети.
Альтернатива 2. Прийняття проєкту нормативно-правового акту	Цілі досягнуто повною мірою. Прийняття проєкту наказу дасть можливість покращити рівень	Ймовірність виникнення ризику вибуху мінімізована; вибухи відсутні; безперебійна виробнича діяльність	Цілі прийняття регуляторного акта будуть досягнуті повною мірою. Зазначений

	<p>пиловихохозахисту гірничих підприємств. Знизити кількісні ризики (людські жертви, матеріальні збитки, втрати виробничого потенціалу) у разі виникнення надзвичайних ситуацій техногенного характеру (вибух вугільного пилу, пилогазової суміші).</p>	<p>гірничих підприємств; посилення енергетичної незалежності.</p>	<p>спосіб державного регулювання повністю відповідає вимогам законодавствам та сучасності, є найбільш доцільним і ефективним.</p>
--	---	---	---

Рейтинг	Аргументи щодо переваги обраної альтернативи/причини відмови від альтернативи	Оцінка ризику зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта
<p>Альтернатива 1. Збереження поточної ситуації</p>	<p>Існування проблеми</p>	<p>Ризиків не очікується.</p>
<p>Альтернатива 2. Прийняття проекту нормативно-правового акту</p>	<p>Вирішення проблеми.</p>	<p>Ризиків не очікується. Проект наказу є підзаконним актом.</p>

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

1. Механізм дії регуляторного акта

Для розв'язання визначеної проблеми передбачається встановлення єдиного порядку проведення лабораторних досліджень, детального обчислення результатів випробувань, який дозволить визначати показники виходу летких речовин (бурого, кам'яного вугілля, антрацитів, горючих сланців, лігнітів), нижніх меж вибуховості вугільного пилу та методику коригування норм осланцювання, дотримання норм регуляторного акту призведе до зниження аварійності внаслідок вибуху вугільного пилу або пилогазової суміші на гірничих підприємствах, що в свою чергу дозволить дотримуватися норм видобутку вугілля та забезпечувати енергетичну незалежність держави.

2. Організаційні заходи для впровадження регулювання

Для впровадження регуляторного акта Міненерго має погодити проєкт наказу із заінтересованими центральними органами виконавчої влади та подати акт на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України

Також, необхідно забезпечити інформування громадськості про вимоги регуляторного акта шляхом його оприлюднення в мережі Інтернет – на офіційному вебсайті Міненерго.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Витрати на виконання вимог регуляторного акта для органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування непередбачені.

Тест малого підприємництва (М-Тест) не проводився, оскільки питома вага суб'єктів малого підприємництва (малих та мікропідприємств разом) у загальній кількості суб'єктів господарювання, на яких поширюється регулювання, не перевищує 10 %.

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Строк дії нормативно-правового акта не обмежений у часі, що дасть змогу повністю вирішити проблемні питання.

Акт набуває чинності відповідно до законодавства – з дня його опублікування.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Прогнозними значеннями показників результативності регуляторного акта є:

1. Надходжень до державного та місцевих бюджетів і державних цільових фондів, пов'язаних із дією акта – не передбачається.

2. Дія проекту акта поширюється на всіх суб'єктів господарювання незалежно від форм власності, діяльність яких пов'язана з проектуванням, будівництвом та експлуатацією вугільних шахт, небезпечних за вибухами вугільного пилу (68 суб'єктів господарювання), з них: велике та середнє підприємства – 64, малі - 4.

3. Розмір коштів і час, які витратять суб'єкти (об'єкти) господарювання на виконання вимог регуляторного акта, не зміниться.

4. Рівень поінформованості суб'єктів господарювання з основних положень регуляторного акта високий, оскільки повідомлення про оприлюднення проекту регуляторного акта та аналіз регуляторного впливу регуляторного акта розміщено на офіційному вебсайті Міненерго.

5. Реалізація проекту не потребує додаткових витрат з державного бюджету.

IX. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Базове відстеження результативності регуляторного акта буде здійснено через один рік після набрання чинності регуляторним актом шляхом статистичного аналізу показників.

Повторне відстеження буде здійснено через два роки після набрання чинності регуляторним актом, у результаті якого відбудеться порівняння показників базового та повторного відстеження. У разі виявлення нерегульованих та проблемних питань шляхом аналізу якісних показників дії цього акта, такі питання буде врегульовано шляхом внесення відповідних змін.

Періодичне відстеження здійснюватиметься раз на три роки, починаючи з дня виконання заходів із повторного відстеження.

Установлені кількісні та якісні значення показників результативності акта порівнюватимуться зі значеннями аналогічних показників, що встановлені під час повторного відстеження. Метод проведення відстеження результативності – статистичний. Вид даних, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності – статистичні дані. Економічна вигода у разі необхідності, обраховується для кожного суб'єкта господарювання в залежності від гірничо-геологічних умов, способів відпрацювання та технічного оснащення.

Міністр енергетики України
« ____ » _____ 2022 року

Герман ГАЛУЩЕНКО

АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ
проекту наказу Міністерства енергетики «Про затвердження
Інструкції з визначення виходу летких речовин вугільного пласта та
нижніх меж вибуховості вугільного пилу»

I. Визначення проблеми

На даний час для суб'єктів господарювання незалежно від форм власності та працівників, діяльність яких пов'язана з проектуванням, будівництвом та експлуатацією вугільних шахт, небезпечних за вибухами вугільного пилу, а також на всіх суб'єктів господарювання незалежно від форм власності, пов'язаних з розробленням і виготовленням обладнання та матеріалів для пилових захисту таких шахт чинною є Інструкція із запобігання та локалізації вибухів вугільного пилу, затверджена наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 11.10.2013 № 724, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 30.10.2013 за № 1834/24366 (далі – Інструкція).

Чинною Інструкцією не врегульовано порядок проведення лабораторних досліджень, детальне обчислення результатів випробувань, що дозволяє визначати показники виходу летких речовин, нижні межі вибуховості вугільного пилу та безпеку пласта вугілля за вибухами пилу.

Враховуючи тенденцію, існуючу на сьогодні в Україні, спрямовану на уніфікацію, запровадження ризик-орієнтованого підходу у сфері безпеки праці та оновлення застарілої нормативної бази, проектом наказу Міністерства енергетики України «Про затвердження Інструкції з визначення виходу летких речовин вугільного пласта та нижніх меж вибуховості вугільного пилу» (далі – проект наказу) суб'єктам господарювання вугільно-промислового комплексу запропоновано більш ефективно визначати заходи щодо попередження та локалізації вибухів вугільного пилу задля зниження ризиків виникнення надзвичайних ситуацій техногенного характеру (вибух вугільного пилу) шляхом встановлення єдиного порядку проведення лабораторних досліджень, детального обчислення результатів випробувань, який дозволить визначати показники виходу летких речовин (бурого, кам'яного вугілля, антрацитів, горючих сланців, лігнітів) нижніх меж вибуховості вугільного пилу та методику коригування норм осланцювання.

Слід зазначити, що в разі прийняття положень проекту наказу буде забезпечено оновлення нормативно-правової бази, спрямованої на вдосконалення системи заходів щодо безпечної діяльності під час проведення гірничих робіт, що відповідає вимогами Правил безпеки у вугільних шахтах, затверджених наказом Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду від 22 березня 2010 року № 62, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 17 квітня 2010 року за № 398/17693.

Основні групи (підгрупи), на які проблема справляє вплив:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни		-
Держава	+	
Суб'єкти господарювання	+	
у тому числі суб'єкти малого підприємництва	+	

За допомогою діючих регуляторних актів питання не може бути вирішено, оскільки на сьогодні не існує альтернативного регуляторного нормативно-правового акта для вирішення порушеного питання.

II. Цілі державного регулювання

Основною ціллю прийняття проєкту наказу є забезпечення суб'єктів господарювання вугільно-промислового комплексу нормативним документом, що регулює порядок визначення показників виходу летких речовин, нижніх меж вибуховості вугільного пилу, методик коригування норм осланцювання, що в свою чергу, дозволить забезпечувати газовий, пиловий або пилогазовий режим, аерогазовий контроль на гірничих підприємствах та гірничих об'єктах де має місце виділення вибухових та отруйних газів і пилу відповідно до статті 26 Гірничого закону України.

Прийняття проєкту наказу – це доцільна, своєчасна дія, що не є втручанням у безпосереднє здійснення господарської діяльності суб'єктом, а направлена на посилення системи заходів щодо безпечної діяльності під час проведення гірничих робіт, а також зниження ризиків виникнення надзвичайних ситуацій техногенного характеру (вибух вугільного пилу, пилогазової суміші), а також реалізує курс країни спрямований на запровадження ризик-орієнтованого підходу у сфері безпеки праці.

III. Визначення та оцінки альтернативних способів досягнення цілей

1. Визначення альтернативних способів

Як альтернативу до запропонованого регулювання можна розглянути збереження чинного регулювання зазначених питань, визначених Інструкцією.

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1. Збереження поточної	Збереження ситуації, за якої: залишається не врегульованим питання щодо єдиного порядку відбору та обробки проб, безпосередньо методу визначення летких, обладнання для випробування, обрахунку

ситуації	емпіричних даних, визначення норм осланцювання, документального супроводу зазначених процесів. не відбувається реалізація курсу країни, спрямованого на запровадження ризик-орієнтованого підходу у сфері безпеки праці.
Альтернатива 2. Прийняття проєкту нормативно-правового акту	Прийняття проєкту наказу надає можливість суб'єктам господарювання вугільно-промислового комплексу посилити систему заходів щодо безпечної діяльності під час проведення гірничих робіт шляхом зниження ризиків виникнення надзвичайних ситуацій техногенного характеру (вибух вугільного пилу, пилогазової суміші) - застосовувати єдиний порядок проведення лабораторних досліджень, обчислення результатів випробувань, визначення показників виходу летких речовин, нижніх меж вибуховості вугільного пилу, небезпеку пласта вугілля за вибухами пилу, норм осланцювання.

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1 Збереження поточної ситуації	Вигоди не передбачаються.	При збереженні правового регулювання, яке існує на сьогодні, питання зниження ризиків виникнення вибухів вугільного пилу та пилогазової суміші не вирішується.
Альтернатива 2. Прийняття проєкту нормативно-правового акту	Прийняття проєкту наказу дозволить уніфікувати вимоги щодо визначення летких речовин для лігнітів, бурого і кам'яного вугілля, антрацитів, горючих сланців і нижніх меж вибуховості вугільного пилу та норм осланцювання, що в свою чергу дозволить використовувати ризик-орієнтований (прогнозний) підхід та ефективно	Додаткових витрат не потребує.

	визначати заходи щодо попередження та локалізації вибухів вугільного пилу.	
--	--	--

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян

Дія регуляторного акту на сферу інтересів громадян не поширюється.

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	64	1	3	0	68
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	94,1	1,5	4,4	0	100

Дія проекту наказу поширюється на всіх суб'єктів господарювання незалежно від форм власності, діяльність яких пов'язана з проектуванням, будівництвом та експлуатацією вугільних шахт, небезпечних за вибухами вугільного пилу (68 суб'єктів господарювання – гірничих підприємств визначених Тимчасовою Дислокацією підрозділів ДВГРС у вугільній промисловості України, які обслуговують гірничі підприємства, затвердженою Міністром енергетики України від 06.06.2022 року та погодженою Держпраці).

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1 Збереження поточної ситуації	Вигоди не передбачаються.	Планові витрати суб'єктів господарювання на промислову безпеку (пиловибухозахист) не призведуть до покращення системи заходів щодо безпечної діяльності під час проведення гірничих робіт та на гірничих об'єктах, де має місце виділення вибухових та отруйних газів і пилу. Немає альтернативи вибору.

Альтернатива 2. Прийняття проєкту нормативно-правового акту	Високі. Покращується ситуація із забезпечення виконання вимог з безпеки праці – пиловибухозахист; Очікується зниження ризиків (людські жертви, матеріальні збитки, втрати виробничого потенціалу) у разі виникнення надзвичайних ситуацій техногенного характеру (вибух вугільного пилу).	Додаткових витрат не потребує.
Сумарні витрати за альтернативами	Сума витрат	
Альтернатива 1. Збереження поточної ситуації	Негативні наслідки суб'єктів господарювання: за даними Державної гірничорятувальної служби України у 2014-2021 роках на вугільних підприємствах: 15 вибухів вугільного пилу або пилогазової суміші; 2 вибухи на рік в середньому; 12 працівників загинуло; 14 працівників травмовано; 200 млн. грн - орієнтовний матеріальний збиток. Негативні наслідки для держави: зростання фінансового навантаження на Фонд соціального страхування України (компенсаційні, лікарняні виплати); зменшення податкових надходжень від суб'єктів господарювання вугільної галузі.	
Альтернатива 2. Прийняття проєкту нормативно-правового акту	Зменшення кількості або відсутність вибухів вугільного пилу та пилогазової суміші на вугільних шахтах; Визначення чітких критеріїв для застосування пиловибухозахисту на вугільних шахтах; Інтеграція принципів ризикоорієнтовного підходу у діючу систему безпеки праці вугільних шахт	

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотири-бальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
Альтернатива 1. Збереження поточної ситуації	2	Низький бал. Свідчить про неможливість досягнення цілей державного регулювання. Проблема продовжуватиме існувати.
Альтернатива 2. Прийняття проєкту нормативно-правового акту	4	Високий бал. Проблема більше не існуватиме (зазначений спосіб повністю відповідає вимогам законодавства та сучасності, є найбільш доцільним і ефективним). Рішення реалізує курс країни спрямований на уніфікацію документації, запровадження ризик-орієнтованого підходу у сфері безпеки праці та оновлення застарілої нормативної бази.

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
Альтернатива 1. Збереження поточної ситуації	Цілі не досягнуто. У разі залишення існуючої ситуації без змін вигоди для держави та суб'єктів господарювання відсутні.	Ймовірність виникнення ризику вибуху залишається на рівні 2 вибухи в рік з деструктивними наслідками.	У разі залишення існуючої ситуації без змін проблема продовжуватиме існувати, що не забезпечить досягнення поставленої мети.
Альтернатива 2. Прийняття проєкту нормативно-правового акту	Цілі досягнуто повною мірою. Прийняття проєкту наказу дасть можливість покращити рівень	Ймовірність виникнення ризику вибуху мінімізована; вибухи відсутні; безперебійна виробнича діяльність	Цілі прийняття регуляторного акта будуть досягнуті повною мірою. Зазначений

	<p>пиловихохозахисту гірничих підприємств. Знизити кількісні ризики (людські жертви, матеріальні збитки, втрати виробничого потенціалу) у разі виникнення надзвичайних ситуацій техногенного характеру (вибух вугільного пилу, пилогазової суміші).</p>	<p>гірничих підприємств; посилення енергетичної незалежності.</p>	<p>спосіб державного регулювання повністю відповідає вимогам законодавствам та сучасності, є найбільш доцільним і ефективним.</p>
--	---	---	---

Рейтинг	Аргументи щодо переваги обраної альтернативи/причини відмови від альтернативи	Оцінка ризику зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта
<p>Альтернатива 1. Збереження поточної ситуації</p>	<p>Існування проблеми</p>	<p>Ризиків не очікується.</p>
<p>Альтернатива 2. Прийняття проекту нормативно-правового акту</p>	<p>Вирішення проблеми.</p>	<p>Ризиків не очікується. Проект наказу є підзаконним актом.</p>

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

1. Механізм дії регуляторного акта

Для розв'язання визначеної проблеми передбачається встановлення єдиного порядку проведення лабораторних досліджень, детального обчислення результатів випробувань, який дозволить визначати показники виходу летких речовин (бурого, кам'яного вугілля, антрацитів, горючих сланців, лігнітів), нижніх меж вибуховості вугільного пилу та методику коригування норм осланцювання, дотримання норм регуляторного акту призведе до зниження аварійності внаслідок вибуху вугільного пилу або пилогазової суміші на гірничих підприємствах, що в свою чергу дозволить дотримуватися норм видобутку вугілля та забезпечувати енергетичну незалежність держави.

2. Організаційні заходи для впровадження регулювання

Для впровадження регуляторного акта Міненерго має погодити проєкт наказу із заінтересованими центральними органами виконавчої влади та подати акт на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України

Також, необхідно забезпечити інформування громадськості про вимоги регуляторного акта шляхом його оприлюднення в мережі Інтернет – на офіційному вебсайті Міненерго.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Витрати на виконання вимог регуляторного акта для органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування непередбачені.

Тест малого підприємництва (М-Тест) не проводився, оскільки питома вага суб'єктів малого підприємництва (малих та мікропідприємств разом) у загальній кількості суб'єктів господарювання, на яких поширюється регулювання, не перевищує 10 %.

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Строк дії нормативно-правового акта не обмежений у часі, що дасть змогу повністю вирішити проблемні питання.

Акт набуває чинності відповідно до законодавства – з дня його опублікування.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Прогнозними значеннями показників результативності регуляторного акта є:

1. Надходжень до державного та місцевих бюджетів і державних цільових фондів, пов'язаних із дією акта – не передбачається.

2. Дія проекту акта поширюється на всіх суб'єктів господарювання незалежно від форм власності, діяльність яких пов'язана з проектуванням, будівництвом та експлуатацією вугільних шахт, небезпечних за вибухами вугільного пилу (68 суб'єктів господарювання), з них: велике та середнє підприємства – 64, малі - 4.

3. Розмір коштів і час, які витратять суб'єкти (об'єкти) господарювання на виконання вимог регуляторного акта, не зміниться.

4. Рівень поінформованості суб'єктів господарювання з основних положень регуляторного акта високий, оскільки повідомлення про оприлюднення проекту регуляторного акта та аналіз регуляторного впливу регуляторного акта розміщено на офіційному вебсайті Міненерго.

5. Реалізація проекту не потребує додаткових витрат з державного бюджету.

IX. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Базове відстеження результативності регуляторного акта буде здійснено через один рік після набрання чинності регуляторним актом шляхом статистичного аналізу показників.

Повторне відстеження буде здійснено через два роки після набрання чинності регуляторним актом, у результаті якого відбудеться порівняння показників базового та повторного відстеження. У разі виявлення нерегульованих та проблемних питань шляхом аналізу якісних показників дії цього акта, такі питання буде врегульовано шляхом внесення відповідних змін.

Періодичне відстеження здійснюватиметься раз на три роки, починаючи з дня виконання заходів із повторного відстеження.

Установлені кількісні та якісні значення показників результативності акта порівнюватимуться зі значеннями аналогічних показників, що встановлені під час повторного відстеження. Метод проведення відстеження результативності – статистичний. Вид даних, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності – статистичні дані. Економічна вигода у разі необхідності, обраховується для кожного суб'єкта господарювання в залежності від гірничо-геологічних умов, способів відпрацювання та технічного оснащення.

Міністр енергетики України
« ____ » _____ 2022 року

Герман ГАЛУЩЕНКО

МІНІСТЕРСТВО ЕНЕРГЕТИКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

м. Київ

***Про затвердження Інструкції
з визначення виходу летких речовин
вугільного пласта та нижніх меж
вибуховості вугільного пилу***

Відповідно до статті 13 та частини першої статті 33 Закону України «Про охорону праці»; статті 26 Гірничого Закону України; пункту 8 Положення про Міністерство енергетики України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 червня 2020 року № 507; з метою запобігання вибухам вугільного пилу та підвищення рівня безпеки гірничих робіт,

наказую:

1. Затвердити Інструкцію з визначення виходу летких речовин вугільного пласта та нижніх меж вибуховості вугільного пилу, що додається.
2. Управлінню охорони праці, промислової безпеки та цивільного захисту забезпечити подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України у встановленому законодавством порядку.
3. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.
4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на Першого заступника Міністра ВЛАСЕНКА Юрія.

Міністр

Герман ГАЛУЩЕНКО

37552996 - Міністерство енергетики України
КЕП (Підписання):
Галущенко Г. В. 03.02.2022
11.02.2022
00007C1D06006E121200
3ED5083160DBC59B04000007C1D06006E121200
Сертифікат дійсний з 29.04.2021 08:58 до 30.04.2022 08:58

МІНІСТЕРСТВО ЕНЕРГЕТИКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

м. Київ

***Про затвердження Інструкції
з визначення виходу летких речовин
вугільного пласта та нижніх меж
вибуховості вугільного пилу***

Відповідно до статті 13 та частини першої статті 33 Закону України «Про охорону праці»; статті 26 Гірничого Закону України; пункту 8 Положення про Міністерство енергетики України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 червня 2020 року № 507; з метою запобігання вибухам вугільного пилу та підвищення рівня безпеки гірничих робіт,

наказую:

1. Затвердити Інструкцію з визначення виходу летких речовин вугільного пласта та нижніх меж вибуховості вугільного пилу, що додається.
2. Управлінню охорони праці, промислової безпеки та цивільного захисту забезпечити подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України у встановленому законодавством порядку.
3. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.
4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на Першого заступника Міністра ВЛАСЕНКА Юрія.

Міністр

Герман ГАЛУЩЕНКО

37552996 - Міністерство
енергетики України
КЕП (Підписання):
Галущенко Г. В. 03.02.2022
19:59
3ED5083160DBC59B0400
00007CDD06006E121200
Сертифікат дійсний з
30.04.2021 08:58 до 30.04.2022
08:58

Додаток 1

до Інструкції з визначення
виходу летких речовин
вугільного пласта та нижніх меж
вибуховості вугільного пилу
(пункт 6 розділу II)

Найменування етикеток для відібраних проб

Номер проби

Шахта

Найменування та геологічний символ пласта

Місце відбору проби (ескіз)

Дата відбору проби

Начальник (помічник начальника) ділянки ВТБ

підпис, власне ім'я, прізвище

UB
Міністерство енергетики України
№26/1.1-25.1-14707 від 05.10.2022
КЕІІ: Галушенко Г. В. 05.10.2022 14:44
3ED5083160D8C59B04000007CDD0600E0AE7A00
Сертифікат дійсний з 29.04.2022 10:07 до 29.04.2023 10:07

Додаток 2

до Інструкції з визначення
виходу летких речовин
вугільного пласта та нижніх меж
вибуховості вугільного пилу
(пункт 7 розділу II)

АКТ
відбору проб

про відбір проб вугілля в шахті

число _____ місяць _____ рік _____

Ми, що нижче підписалися:

_____
(підпис, власне ім'я, прізвище)

склали цей акт про те, що нами відібрані проби з нижчеперелічених пластів:

№ проби	Дата відбору проби	Назва та геологічний символ пласта	Місце відбору проби, з урахуванням прив'язки до гірничих робіт

вага проби _____ кг;

марка та клас палива _____

Начальник (помічник начальника) ділянки ВТБ

_____
підпис, власне ім'я, прізвище

Працівник ВТК

_____
підпис, власне ім'я, прізвище

UB
Міністерство енергетики України
№26/1.1-25.1-14707 від 05.10.2022
КЕІІ: Галушенко Г. В. 05.10.2022 14:44
3ED5083160BVC59B040000007CDD0600E0AE7A00
Сертифікат дійсний з 29.04.2022 10:07 до 29.04.2023 10:07

Додаток 3

до Інструкції з визначення виходу летких речовин
вугільного пласта та нижніх меж вибуховості
вугільного пилу
(пункт 6 розділу IV)

Таблиця 1 - Дані визначення виходу летких речовин з аналітичної проби

Дата	№ наважки	№ тиглю	Маса тиглю, г	Маса тиглю з пробою, г		Втрата маси проби, г	Вологість, %	Зольність, %	Вихід летких речовин, %	
				до визначення	після визначення				V_{cp}^a	V^{daf}
			g	G'	G''	$\Delta G = G' - G''$	W_{cp}^a	A_{cp}^a		

УВ
Міністерство енергетики України
№26/1.1-25.1-14707 від 05.10.2022
КЕП: Галущенко Г. В. 05.10.2022 14:44
3ED5083160DBC59B040000007CDD0600E0AE7A00
Сертифікат дійсний з 29.04.2022 10:07 до 29.04.2023 10:07

Таблиця 2 - Формули для перерахунку результатів аналізу на різні стани палив

Стан палива	Формула перерахунку в стан палива			
	r	a	d	daf
r	1	$\frac{100 - W^a}{100 - W_t^r}$	$\frac{100}{100 - W_t^r}$	$\frac{100}{100 - (W_t^r + A^r)}$
a	$\frac{100 - W_t^r}{100 - W^a}$	1	$\frac{100}{100 - W^a}$	$\frac{100}{100 - (W^a + A^r)}$
d	$\frac{100 - W_t^r}{100}$	$\frac{100 - W^a}{100}$	1	$\frac{100}{100 - A^d}$
daf	$\frac{100 - (W_t^r + A^r)}{100}$	$\frac{100 - (W^a + A^r)}{100}$	$\frac{100 - A^d}{100}$	1

- індекс r (робочий стан палива) – стан палива з таким вмістом води та зольністю, з яким воно використовується споживачем;

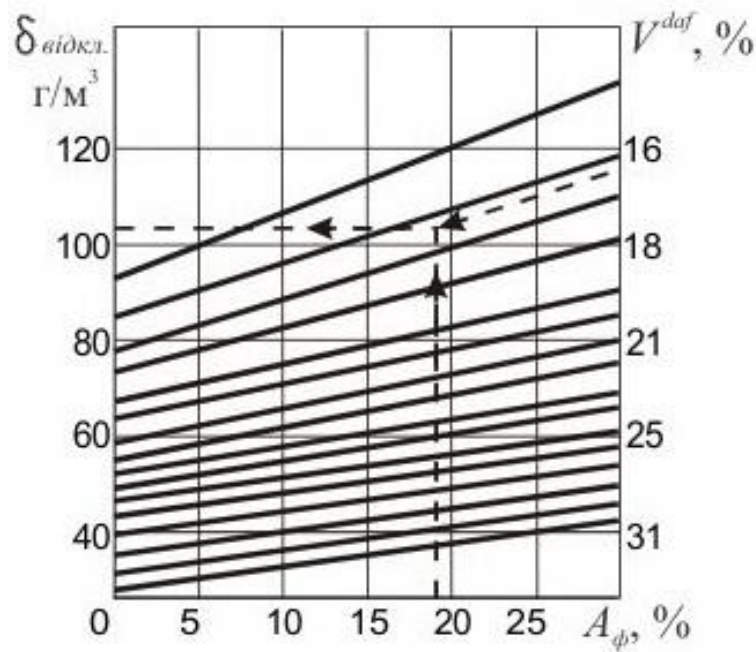
- індекс a (аналітичний стан палива) - стан палива, попередньо подрібнений до крупності зерен менше 0,2 мм та доведенням вологості палива до рівноважного стану з вологістю лабораторного приміщення;

- індекс d (сухий стан палива) - стан палива, що не містить води (крім гідратної);

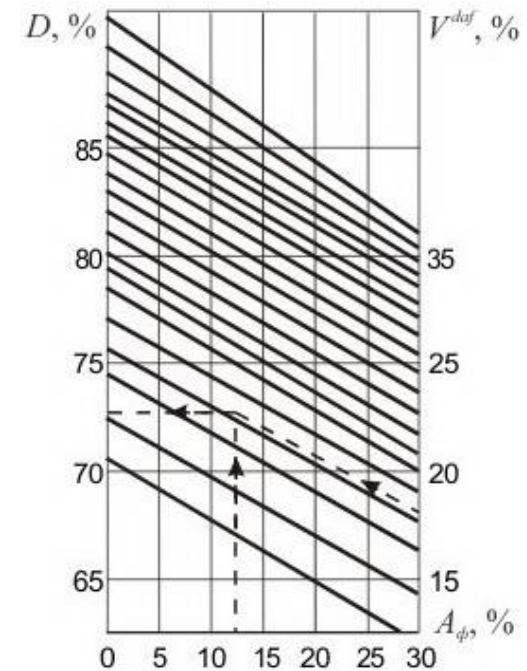
- індекс daf (сухий беззольний стан палива) - умовний стан палива, що не містить загальної води та золи.

Додаток 4

до Інструкції з визначення виходу летких речовин
вугільного пласта та нижніх меж вибуховості
вугільного пилу
(пункти 11, 12 розділу V)

Малюнок 1 - Номограма для визначення нижніх меж вибуховості відкладеного вугільного пилу

Малюнок 2 - Номограма для визначення добавки інертного пилу

Додаток 5

до Інструкції з визначення виходу летких речовин
вугільного пласта та нижніх меж вибуховості
вугільного пилу
(пункт 12 розділу V)

ЗАТВЕРДЖУЮ:

«__» _____ 20__ р.

РЕЗУЛЬТАТИ

випробувань вугільного пилу на вибуховість в лабораторії

(назва лабораторії)

м. _____

«__» _____ 20__ р.

Лабораторний № проби	Шахта, збагачувальна фабрика і т.п.	Найменування або геологічний символ пласта	Найменування і місце відбору проби	Дата надходження проби	Вміст негорючих речовин $Ac + (CO_2)_K, \%$	Вихід летких речовин, $V^{daf}, \%$	Нижня межа вибуховості вугільного пилу, що відклався $\delta_{OTL}, \text{г/м}^3$	Добавка інертного пилу $D, \%$	Норма осланцювання $N, \%$
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

ВИСНОВОК:

Завідуючий

_____ підпис, власне ім'я, прізвище

Відповідальний виконавець

_____ підпис, власне ім'я, прізвище

UB
Міністерство енергетики України
№26/1.1-25.1-14707 від 05.10.2022
КЕП: Галущенко Г. В. 05.10.2022 14:44
3ED5083160DBC59B040000007CDD0600E0AE7A00
Сертифікат дійсний з 29.04.2022 10:07 до 29.04.2023 10:07

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства енергетики
України

№ _____

ЗМІНИ
до Плану діяльності Міністерства енергетики України
з підготовки проектів регуляторних актів на 2022 рік

Доповнити план позиціями такого змісту:

№ п/п	Назва проекту регуляторного акта	Обґрунтування необхідності прийняття регуляторного акта.	Центральні органи виконавчої влади, структурні підрозділи, що розроблятимуть регуляторний акт	Термін виконання
50.	Наказ Міністерства енергетики України «Про затвердження Інструкції про порядок придбання, перевезення, зберігання, обліку та використання вогнепальної зброї і боєприпасів до неї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, Міністерства енергетики України»	Встановлення порядку придбання, перевезення, зберігання, обліку та використання вогнепальної зброї і боєприпасів до неї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, патронів до них та спеціальних засобів самооборони відомчою воєнізованою охороною Міністерства енергетики України»	Юридичний департамент	III квартал 2022 року

Міністерство енергетики України
№26/1.1-25.1-14707 від 05.10.2022
КЕП: Галущенко Г. В. 05.10.2022 14:44
3ED5083160DBC59B040000007CDD0600E0AE7A00
Сертифікат дійсний з 29.04.2022 10:07 до 29.04.2023 10:07

	патронів до них та спеціальних засобів самооборони відомчою воєнізованою охороною Міністерства енергетики України»			
51.	Наказ Міністерства енергетики України «Про внесення змін до Правил пожежної безпеки в компаніях, на підприємствах та в організаціях енергетичної галузі України»	З метою спрощення бізнес-процесів суб'єктів господарювання.	Управління охорони праці, промислової безпеки та цивільного захисту	IV квартал 2022 року
52.	Наказ Міністерства енергетики України «Про затвердження Інструкції з визначення виходу летких речовин вугільного пласта та нижніх меж вибуховості вугільного пилу»	Вдосконалення нормативно-правової бази, спрямованої на створення системи заходів щодо безпечної діяльності під час проведення гірничих робіт, а також зниження ризиків виникнення надзвичайних ситуацій техногенного характеру (вибух вугільного пилу) шляхом встановлення порядку проведення лабораторних досліджень та детального обчислення результатів випробувань, який дозволить визначити показники виходу летких речовин для кам'яного вугілля і нижні межі вибуховості вугільного пилу та небезпеку пласта вугілля за вибухами пилу.	Управління охорони праці, промислової безпеки та цивільного захисту	IV квартал 2022 року
53.	Закон України «Про внесення змін до статті 20 Закону України «Про теплопостачання»	Створення умов для удосконалення механізму розрахунку та встановлення тарифів на теплову енергію, вироблену з	Директорат з питань формування енерго- та ресурсоефективної	IV квартал 2022 року

		<p>використанням альтернативних джерел енергії, сприятиме розвитку ринку виробництва та споживання енергоносіїв з альтернативних джерел енергії, зменшенню залежності України від імпорту природного газу, оптимізації структури енергетичного балансу країни та підвищенню рівня енергетичної безпеки. Відмова від імпортованих енергоносіїв вплине на стабілізацію валютного курсу. Загалом значені чинники створять конкурентні умови для всіх виробників на ринку теплоенергетики і сприятимуть залученню іноземних та вітчизняних інвестицій у цю сферу</p>	політики	
--	--	--	----------	--

МІНІСТЕРСТВО ЕНЕРГЕТИКИ УКРАЇНИ
(Міненерго)

вул. Хрещатик, 30, м. Київ, 01601, тел.: (044) 531-36-93; 206-38-45
E-mail: kanc@mev.gov.ua, сайт: <http://mre.kmu.gov.ua>, ідентифікаційний код 37552996

На № _____

Державна регуляторна
служба України

***Про розгляд проекту наказу Міненерго
«Про затвердження Інструкції з визначення
виходу летких речовин вугільного пласта
та нижніх меж вибуховості вугільного пилу»***

Міністерство енергетики України надсилає на розгляд та погодження проект наказу Міненерго «Про затвердження Інструкції з визначення виходу летких речовин вугільного пласта та нижніх меж вибуховості вугільного пилу».

- Додатки: 1. Проект наказу на 17 арк.
2. Аналіз регуляторного впливу на 9 арк.
3. Копія повідомлення про оприлюднення на 1 арк.
4. Копія наказу на 4 арк.

Міністр

Герман ГАЛУЩЕНКО

МІНІСТЕРСТВО ЕНЕРГЕТИКИ УКРАЇНИ

Н А К А З

м. Київ

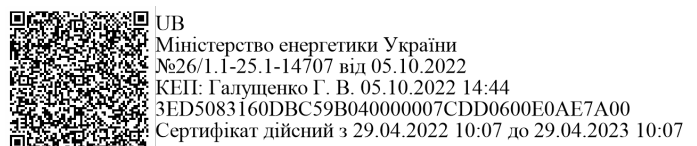
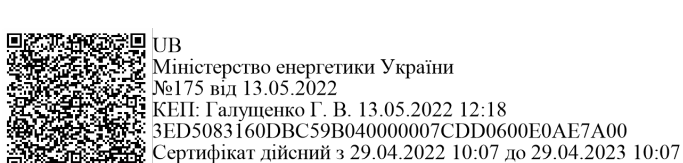
***Про внесення змін до Плану діяльності
Міністерства енергетики України
з підготовки проектів регуляторних
актів на 2022 рік***

Відповідно до Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності»; постанови Кабінету Міністрів України від 17.06.2020 № 507 «Про затвердження Положення про Міністерство енергетики України»; Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств, інших органів виконавчої влади, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.12.1992 № 731 (зі змінами),
н а к а з у ю:

1. Затвердити зміни до Плану діяльності Міністерства енергетики України з підготовки проектів регуляторних актів на 2022 рік, затвердженого наказом Міністерства енергетики України від 14.12.2021 № 333, що додаються.
2. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Міністр

Герман ГАЛУЩЕНКО

Міністерство енергетики України

ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ОПРИЛЮДНЕННЯ ПРОЕКТУ НАКАЗУ МІНІСТЕРСТВО ЕНЕРГЕТИКИ УКРАЇНИ «ПРО ЗАТВЕРДЖЕННЯ ІНСТРУКЦІЇ З ВИЗНАЧЕННЯ ВИХОДУ ЛЕГКИХ РЕЧОВИН ВУГІЛЬНОГО ПЛАСТА ТА НИЖНІХ МЕЖ ВИБУХОВІСТІ ВУГІЛЬНОГО ПИЛУ»

Міністерство енергетики України відповідно до вимог Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» оголошує про опублікування проекту наказу «Про затвердження Інструкції з визначення виходу легких речовин вугільного пласта та нижніх меж вибуховості вугільного пилу» (далі – проект Наказу) на офіційному вебсайті Міністерства енергетики України в мережі Інтернет - <http://mre.kmu.gov.ua/>, розділ «Діяльність», підрозділ «Нормативно-правова робота», вкладка «Проекти регуляторних актів та аналізи регуляторного впливу до них».

Проект Наказу розроблений з метою вдосконалення нормативно-правової бази, спрямованої на створення системи заходів щодо безпечної діяльності під час проведення гірничих робіт, а також зниження ризиків виникнення надзвичайних ситуацій техногенного характеру (вибух вугільного пилу) шляхом встановлення порядку проведення лабораторних досліджень та детального обчислення результатів випробувань, який дозволить визначити показники виходу легких речовин для кам'яного вугілля і нижні межі вибуховості вугільного пилу та безпеку пласта вугілля за вибухами пилу.

Зауваження та пропозиції до проекту Наказу слід надсилати на адреси:
Міністерство енергетики України, 01001 м. Київ, вул. Хрещатик, 30.
e - mail: kanс@mev.gov.ua,
e - mail: elena.zhuk@mev.gov.ua

Зауваження та пропозиції від фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань приймаються протягом місяця з дати оприлюднення в письмовому або електронному вигляді.

Документи:
1. Проект Наказу;
2. Пояснювальна записка;
3. Аналіз регуляторного впливу;
4. Наказ від 13.05.2022 № 175.

Проект Наказу	261.14 КБ
Пояснювальна записка	390.91 КБ

12°C Partly sunny 10:04 06.10.2022

UB
Міністерство енергетики України
№26/1.1-25.1-14707 від 05.10.2022
КЕІІ: Галушенко Г. В. 05.10.2022 14:44
3ED5083160DBC59B04000007CDD0600E0AE7A00
Сертифікат дійсний з 29.04.2022 10:07 до 29.04.2023 10:07